

Hişyar ÖZSOY
Diyarbakır Milletvekili

24607

5002
23.01.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Süleyman SOYLU** tarafından Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Hişyar ÖZSOY
HDP Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'da Valilik tarafından 6 Eylül 2015 - 27 Ocak 2016 tarihleri arasında altı defa sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş ve kent ablukaya alınmıştır. 10 Mart 2016'da alanda operasyonların tamamlandığı İl Valiliğince kamuoyuna duyurulmasına rağmen abluka bugün itibariyle beş mahallede halen devam etmektedir. Sokağa çıkma yasağı adı altında uygulamaya konulan kent ablukaları döneminde Diyarbakır tarihindeki en büyük insan hak ihlalleri yaşanmıştır. 16 Ağustos 2015 tarihinden itibaren 11 il ve 49 ilçede uygulanmış olan ablukalar ardında derin bir insani, sosyal ve kentsel yıkım bırakmıştır.

Uluslararası hukuka aykırı tüm uygulamaların devlet eliyle bir bir gerçekleştirildiği Sur'da 6 Eylül 2015 itibari ile başlayan abluka ile sadece kent tahrip edilmemiştir. Çok daha önemlisi sivil insanların bu çatışmalı süreçten etkilenmesi, yaşamlarını kaybetmesi ve göçertilmesi ile Sur'un kültürel dokusu ve kimliğinin yok edilmesi hedeflenmiştir. Sur'da abluka süresince tespit edilen hayatını kaybeden sivil sayısı 21'dir.

Yaşanan çatışmalı süreç ve ablukalar nedeniyle yasaklı olan mahallelerden yaklaşık 30 bin kişi zorunlu göçe tabi tutulmuştur. Sokağa çıkma yasaklarının başlamasıyla göçe zorlanan binlerce insanın barınma ve diğer yaşamsal ihtiyaçları karşılanmayarak halkın kendi şehrinde mülteci konumuna düşmesine neden olunmuştur. Yaşanan bu süreç, Suriçi'ndeki yaşamın sürekliliğini kesintiye uğratmış; kentsel dönüşüm projeleri ile bu kıyım sürdürülmüştür.

147 anıtsal, 448 sivil mimarlık örneği olmak üzere toplam 595 adet tescilli yapı ile Suriçi bölgesi 1988 yılında "Diyarbakır Kentsel Sit Alanı" olarak tescillenmiştir. Miras alanı olarak tescillenen Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzaj Alanının tampon bölgesi olan Sur ilçesinin Suriçi bölgesinde Cevat Paşa, Dabanoğlu, Fatih Paşa, Hasırlı, Cemal Yılmaz

Hişyar ÖZSOY
Diyarbakır Milletvekili

24607

ve Savaş Mahallesi olmak üzere altı mahallede; 06.09.2015, 13.09.2015, 10.10.2015 - 13.10.2015, 28.11.2015 - 29.11.2015, 02.12.2015 - 10.12.2015 ve 11.12.2015 arasında toplam altı defa sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş ve güvenlik güçlerince ablukaya alınmıştır. Şubat 2016'dan itibaren Kentsel Sit Alanı ve Dünya Mirası Tampon Bölgesi olan alanda durum tespit çalışması yapılmadan ve Kültür Varlıklarını Koruma Kurulundan gerekli onay alınmadan devlet kurumlarına ait ağır iş makineleriyle tescilli ve tescilli olmayan yapılar yıkılmaya başlanmıştır. Yıkım süreci, operasyonlar tamamlandıktan sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmiştir. Kentsel yapının tahribat süreci bununla sınırlı kalmamıştır. Kentin binlerce yıllık geçmişinin belgelerini saklayan arkeolojik katmanlar da alt yapıyı yenileme projesi adı altında fütursuzca alt üst edilmiştir. Tüm bu kazı çalışmaları ağır iş makineleri ile gerçekleşmiş ve Sur'un arkeolojik katmanlarına ciddi zararlar vermiştir.

2 Aralık 2017 tarihinde Diyarbakır TMMOB İKK (Türkiye Mimar ve Mühendisler Odalar Birliği İl Koordinasyon Kurulu) tarafından rapor hazırlanarak yayınlanmış raporda Suriçi bölgesinin toplam alanı 148 hektar olarak belirlenmiş ve 11 Temmuz 2017 tarihli uydu görüntülerinden yola çıkarak hazırlanan raporda yıkılan alanın 46.3 Hektara ulaştığı, 6 mahallede bulunan toplam 4985 adet yapıdan 3569 adet yapının tamamen yıkıldığı, 1416 adet yapının ise henüz yıkılmadığı tespit edilmiştir. Yani bugün bu ablukalar sonucu tarihi bölgenin yaklaşık 1/3'ünün yıkıldığı görülmektedir.

Tüm bunlardan yola çıkarak ;

- 1- 3 yılı aşkındır devam eden bu sokağa çıkma yasakları operasyonların durduğu, güvenliğin sağlandığı halde neden devam etmektedir?
- 2- Sokağa çıkma yasaklarının olduğu bu beş mahallede ne yapılmaktadır da halktan gizlenmek istenmektedir?
- 3- Sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı bölgelerde güvenlik güçlerinin operasyonları sırasında meydana gelen sivil ölümler için açılan dava var mıdır? Varsa bu davaların seyri nedir?
- 4- Sivil ölümler ve bu çatışmalı süreç ile ilgili ifadesine başvurulmuş güvenlik güçleri olmuş mudur? Haklarında dava açılanlar var mıdır?
- 5- Göç ettirilen 30 bin kişilik kent nüfusunu devlet nerelere yerleştirdi? Göç ettirilen insanların ekonomik ve sosyal ihtiyaçları karşılandı mı?
- 6- Göç ettirme politikası ne maksatla uygulanmıştır?
- 7- Sit alanlarının korunması gerekirken neden kültür bakanlığının ve gerekli yerlerin onayı alınmadan yıkım gerçekleştirilmiştir?
- 8- Tarihi dokuyu yok etmenin bir insanlık suçu olduğundan hareketle bu sorumlular hakkında gereken yasal işlemler yapılmış mıdır?